

Gult, orange och rött — vad vädervarningarna betyder

Berättelse

I Sverige är vädret ett vanligt samtalsämne, och många kollar prognosen flera gånger om dagen. På morgonen ser man efter om det ska regna, på kvällen om det blir halka till morgondagen. Men bakom de flesta prognoser står en och samma myndighet: SMHI.

SMHI står för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut. Det är en statlig myndighet, alltså en del av staten och inget privat företag. Uppdraget handlar om väder, vatten och klimat. SMHI gör väderprognoser och ger information till allmänheten, till medier som radio och tv, och till olika organisationer. Huvudkontoret ligger i Norrköping sedan 1975, och det finns också lokalkontor i bland annat Göteborg och Uppsala.

Att svenskarna får sitt väder från en egen myndighet är ingen ny sak. Föregångaren grundades redan på 1870-talet, och namnet SMHI har använts sedan den 1 juli 1945. Den allra första dagliga väderprognosen i Sverige utfärdades faktiskt så tidigt som den 15 juli 1880. Sedan dess har tekniken blivit mycket bättre, men idén är densamma: att i förväg berätta hur vädret blir.

Idag når prognosen oss enkelt. SMHI har en app och en webbplats som är gratis och utan reklam, och där kan man se vädret upp till ungefär tio dagar framåt. Många följer vädret dagligen, i mobilen, på radio eller på tv.

Ibland blir vädret så kraftigt att det kan påverka vardagen och skapa fara. Då ger SMHI en varning. Sedan den 26 oktober 2021 finns det tre nivåer, som beskriver hur stora konsekvenserna kan bli. En **gul** varning betyder att vädret kan ge konsekvenser för samhället. En **orange** varning betyder allvarliga konsekvenser. En **röd** varning är den högsta nivån och betyder mycket allvarliga konsekvenser och stor fara. Tidigare hette nivåerna i stället klass 1, 2 och 3.

För den som är ny i Sverige är varningarna bra att känna till. Vädret kan nämligen påverka vardagen konkret: kraftig vind, mycket snö, halka på vägarna eller höga vattennivåer. När SMHI varnar är det klokt att planera om, åka försiktigt eller stanna hemma om man kan.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
samtalsämne	något som många pratar om
myndighet	en del av staten som har en viss uppgift
statlig	som hör till staten, inte till ett privat företag
uppdrag	en uppgift som någon har ansvar för
allmänheten	vanliga människor i samhället

ORD	FÖRKLARING
föregångare	det som fanns före, innan något nytt kom
utfärda	ge ut eller skicka ut, t.ex. en prognos
konsekvens	en följd; det som händer på grund av något
nivå	hur högt eller lågt något är på en skala
vattennivå	hur högt vattnet står i t.ex. en sjö eller å

Läsförståelsefrågor

1. Vad är SMHI?
 1. Ett privat företag som säljer väderappar.
 2. En statlig myndighet som arbetar med väder, vatten och klimat.
 3. En tv-kanal som bara visar väder.
2. Varför ger SMHI ibland en varning?
 1. För att det ska bli mer reklam i appen.
 2. För att vädret kan bli så kraftigt att det skapar problem och fara.
 3. För att fler ska titta på tv.
3. Vad betyder en orange varning?
 1. Att vädret blir lite molnigt men ofarligt.
 2. Att vädret kan ge allvarliga konsekvenser.
 3. Att det är den högsta och farligaste nivån.
4. Vad säger texten om SMHI:s app och webbplats?
 1. De kostar pengar varje månad.
 2. De är gratis och utan reklam och visar vädret cirka tio dagar framåt.
 3. De finns bara på radio.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Namnet SMHI har använts sedan 1945.
 2. SMHI är ett privat företag.
 3. SMHI har lokalkontor i bland annat Göteborg och Uppsala.
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Den första dagliga väderprognosen i Sverige kom 1880.
 2. De tre varningsnivåerna hette tidigare klass 1, 2 och 3.
 3. SMHI har fler anställda än någon annan myndighet i Sverige.
7. Varför kan det vara extra viktigt för en person som är ny i Sverige att förstå vädervarningarna?
Svara med stöd i texten.
8. Texten säger att idén bakom prognoser har varit densamma sedan 1880, även om tekniken blivit bättre. Förklara med egna ord vad den idén är.

Facit

1. En statlig myndighet som arbetar med väder, vatten och klimat.
1. För att vädret kan bli så kraftigt att det skapar problem och fara.
1. Att vädret kan ge allvarliga konsekvenser.
1. De är gratis och utan reklam och visar vädret cirka tio dagar framåt.
1. ja b) nej (SMHI är en statlig myndighet) c) ja
1. ja b) ja c) det står inte i texten (texten säger inget om antalet anställda)
- Exempel på svar: Vädret kan påverka vardagen konkret, till exempel med mycket snö, halka eller stark vind. Om man förstår vad varningarna betyder kan man planera om, åka försiktigt eller stanna hemma och på så sätt undvika fara.
- Exempel på svar: Idén är att man i förväg försöker berätta hur vädret kommer att bli, så att människor kan förbereda sig. Det gjorde man redan 1880, och det gör SMHI fortfarande, men nu med bättre teknik.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten passar för att öva samhällsord (myndighet, statlig, allmänheten, konsekvens) och för att läsa en faktatext med årtal och nivåer. Tema: hur en myndighet i välfärdssamhället hjälper människor i vardagen. Fråga 7 och 8 kräver inferens och att eleven knyter ihop information från texten.

Färgvarningarna är ett tacksamt tillfälle att jämföra med varningssystem i elevernas egna länder — finns det liknande myndigheter, appar eller larm där?

Diskussionsfrågor

- Hur tog man reda på vädret där du kommer ifrån? Fanns det en myndighet eller app som SMHI?
- Har du varit med om riktigt farligt väder, till exempel storm, kraftig värme eller översvämning? Vad hände?
- Texten säger att man bör vara försiktig vid en röd varning. Vad tror du att man konkret kan göra för att skydda sig?
- **Skriv (4 meningar):** Beskriv en dag då vädret påverkade dina planer. Vad ville du göra, vad hände med vädret, och vad gjorde du i stället?

Källor och faktagranskning

- SMHI, Kunskapsbanken: Varningar och meddelanden (gul/orange/röd) – <https://www.smhi.se/kunskapsbanken/meteorologi/varningar-och-meddelanden>
- SMHI, Kunskapsbanken: SMHI i årtal (historisk återblick) – <https://www.smhi.se/kunskapsbanken/fran-datid-till-nutid/historisk-aterblick/smhi-i-artal>
- Wikipedia: SMHI (översikt och spårning till primärkällor) – <https://sv.wikipedia.org/wiki/SMHI>
- Regeringen.se: Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) – <https://www.regeringen.se/myndigheter-med-flera/sveriges-meteorologiska-och-hydrologiska-institut-smhi/>

Faktagranskad mot ovanstående källor i juni 2026. Nyckelfakta: SMHI står för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut och är en statlig förvaltningsmyndighet under Klimat- och näringslivsdepartementet. Uppdraget rör väder, vatten och klimat: myndigheten gör väderprognoser och ger information till allmänheten, medier och organisationer. Huvudkontoret ligger i Norrköping (sedan 1975), med lokalkontor i bland annat Göteborg och Uppsala. Namnet SMHI har använts sedan den 1 juli 1945, och den första svenska dagliga väderprognosen utfärdades den 15 juli 1880. Sedan den 26 oktober 2021 använder SMHI konsekvensbaserade vädervarningar i tre nivåer: gul (kan ge konsekvenser för samhället), orange (allvarliga konsekvenser) och röd (mycket allvarliga konsekvenser och stor fara); tidigare användes klass 1, 2 och 3. SMHI:s väderapp och webbplats är gratis och utan reklam och visar prognoser cirka 10 dagar framåt; många i Sverige följer vädret dagligen via app, webb, radio eller tv. OSÄKERHETER OCH MYTER (markeras försiktigt i texterna): Exakt startår för föregångaren Statens meteorologiska centralanstalt anges olika — SMHI:s egen historik nämner 1873, Wikipedia 1874 (beslut respektive verksamhetsstart) — därför skriver texterna allmänt "på 1870-talet". Det totala antalet anställda är inte bekräftat och nämns inte med någon siffra. Påståenden om att SMHI är den "mest använda" väderkällan jämfört med t.ex. YR eller Klart.se kunde inte verifieras med statistik; texterna skriver "många följer" i stället för en rangordning. Ledningens (generaldirektörens) namn nämns inte, eftersom det bör kontrolleras direkt mot smhi.se och ledningen kan ha ändrats.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.